

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

ha- Boneh

Lemberg, Shanah 1 (1904) ; damit Erscheinen eingestellt

ונבר לאו לארשי לא!

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12870](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12870)

ללכת בחוקות העכו"ם, שנאמר ובחוקותיהם לא תלכו, ונכפל זה
 הלאו במקום אחר במלות אחרות, שנאמר השמר לך פן תנקש
 אחריהם, שלא תדמה להם ותעשה כמעשיהם וכו', משרשי המצוה,
 כדי להתרחק מהם ולגנות כל הנהגותיהם, ונוהגת בכל מקום
 ובכל זמן בזו"ג, והעובר על זה ועשה שום דבר להדמות אליהם
 חייב מלקות, והמתרחק מהם וישים כל לבו ומחשבותיו אל השי"ת,
 נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ עכ"ל של החינוך ז"ל! ע"ש כ"ז
 באריכות! ל"ג בעומר תרס"ג.
 קאמניץ פודולסק רוסלאנד.

משולם זוסיא כהנא

נכד הרב המאוה"ג ה"ר חיים הכהן ז"ל אבד"ק דינאָוויץ,
 נ"ן ונכד לרב האי גאון בקש"ת ה"ר ישראל חריף מסאטניב
 זצק"ל, בעהמ"ח ספר עטרת ישראל ותפארת ישראל.

אל ישראל ואל רבנן!

אם כל העמים יכבדו מכל יתר סגלותיהם הלאומיות, ביותר
 את ספרתם, יעלו כל גאותם וגאונם, עד כי גאונם הלאומי יצמצמו
 כמעט רק בה ובשפתה, ועדיהם נכונים המה לבוא באש ובמים,
 לא רק למען הצילה מיד זרים לבל יחללוה, כ"א גם לפלס לה
 נתיב בין אלה אשר לא יבואו בחוגה, לשים לה מהלכים בכל
 הארץ, כאשר נראה עתה רוב הכתות והמפלגות בבית ועד המדינה
 אשר נבחרו כל אמה ולשון יתאמצו כי לשפתם תהי' משפט
 הבכורה להנהיגה בתור שפת הארץ, ובגלל זה ריב ומצה בבית
 המחוקקים, ונכונים הנבחרים לותר על זכויות וקנינים חומרים הרבה
 למען הצל רק הקנין הרוחני היחיד הזה; הנה יאתה לנו עם בני
 עם הספר ללבוש עטרת גאות ספרותנו, להשתדל בכל יכלתנו
 לתת לה מהלכים — אם אין לאל ידינו מחוץ לחוגנו — לכה"פ בחוגנו
 אנו ביתר עוז כי בעוד אשר ספרת העמים היא רק פרי רוח ועט
 סופרים פרטיים, הנה ספרותנו אחוזה ודבוקה בדתנו הקדושה אשר
 נתנה לנו מאת צורנו ע"י נביאו נאמן ביתו, וספרתנו ודתנו חד
 היא! ולא הרי ספרת העמים — ספרותנו אנו, כי באמרנו "ספרותנו"
 כוננתנו אל הספרה הביבלות והתלמודית כי היא הספרה הראשית
 אשר ממנה תסתעפנה כל חלקי ספרתנו, בהיותה בסיס נכון לקיים

אשר עלי' נוסדה הספרה המודרנית וממנה רק ממנה פרי' נמצא
א"כ הובה כפולה ומכופלת עלינו לחבק את ספרותנו אנו יותר
מאשר מחבקים העמים את ספרתם, ולרחוב חונה בינינו למען
לא תמוש מאתנו לעולמי עדי, כי היא היינו ואורך ימינו, ובוה
נהי' כמתוקנים שבהם. — אכן מה נראה בבית ישראל?! בתור
תשובה על זאת השאלה נוכל לקרוא דברי הנביא הושע (ו. י.)
„בבית ישראל ראיתי שערורי!“. עם ישראל עם הספר פנה עורף
לתורתו ולספרותו ולא יאבה לשאול ולדרוש בשלומה, ולעדות
עדי גאון הלאמי הלזה, נערי בני' יגודלו ללא תוה"ק וללא ספרותה;
כל אב ידאג להנוך בניו, אך לחנכו על מימי הדעת תורה"ק לא
ישום לבו, ובכגון דא יאמרו לקיים ובחקותיהם לא תלכו, כי העמים
שכנינו ידאגו לפאר ולרומם את ספרותם ולטעת אותה בלבות
בניהם (כאשר נשמע מהמשפטים בווערעשין ועוד) ועמנו לא יאבה
ללכת בדרך הזה, אף כי בענינים אשר ימיטו קלון על בית ישראל
ידחקו א"ע לחקות מעשי העמים, ולדבר הזה הנוגע להרמת קרן
ישראל לספרותו לא ישימו לב.

בהתבוננו אל המצב הפרוע הזה יכלנו אולי לחשוב כי
אשמת עם בני' בנידון זה לא גברה אולי כ"כ, ויכולנו לדונם לכף
זכות, אחרי שמוע מה בפיהם, נתורה ונשמע מה יאמרו האבות,
אחרי אשר לא יחנכו את בניהם לתוה"ק לבכר ספרת עמים
אחרים על פניו, אולי אינם אשמים בדבר ובהצעקתה הבאה לא
עשו כן הרעה בודון ובחפץ לבב, ורק רחיפה מחויץ — למרות
הפצם ורצונם הטוב — גרמה למו לבעט בספרותנו?

מלחמת הקיום היא מלחמה נוראה עד כי ברוב עמל יצלה
ביד איש האומר לבקש לו חית נפשו, למצוא טרף לו לביתו,
ובראות האב כי המלחמה קשה לו כקריעת ים סוף, ומלחמה לו
מפנים ואחור, ע"כ למען היטיב לבניו בימים יבואו למצוא על
נקלה מעמד בחיים; ידאוג לבחור למענם מלאכה קלה ונקי אשר
ממנה לחמו ימצא בהיותו לאיש, ויחנכו לפי רוח העת, והלמודים
האלה יגולו מאתו מבחרי עתותיו עד כי לא יוכל למצוא עת
נכונה לפניו למלאות גם תפקודת לימוד תוה"ק הדורשת מאתו
ג"כ שעות מספר ליום, וע"כ בוחר היא למענו בחיי שעה....

האם בזה ימצאו אמתלא? ובוה יאבו להשיב תשובה
מספקת? הכן עושים כל העמים לבכר את קניניהם החומרים על
הרוחנים? ובפרט הקנין היחידי הזה אשר הוא גאון הלאמי? ה

ונכפל זה
פן תנקש
וי המצות,
בל מקום
ת אליהם
ל השי"ת,
ע"ש כ"ז

הנא

דינאויין
אמיניב
אל.

ביותר
צמצמו
ובמים,
לם לה
בכל
מדינה
משפט
בבית
הרבה
ם בני'
בלתנו
חוגנו
ועט
אשר
חד
תנו
ישית
קיים

הבונה

ויכלו לקיים אחוז בזה גם מזה אל תנה ידך, הן תוה"ק לא תדרוש
 מאתנו קרבן יקר כזה לבלתי נעסוק בחיי שעה, כי טובה תורה
 עם דרך ארץ, ולא נתנה תורה למלאכי השרת. האין לנו די
 אמצעים לערב את הערב עם המועיל? אך רצון תנו להם! כי חסר
 היא למו לדאוג לתוה"ק מה תהא עליי למען לא תשכח מפי זרענו.
 הקיור הזה תלוי גם בצואר רבנינו — המה נבחרינו — אשר
 עמודי תוה"ק ודתנו עליהם נשענים, כי שוקטים המה על שמריהם
 ולא ישימו לב אל האורב אשר במארב, ולא ידאגו לעורר את
 האהבה לתוה"ק ולספרותה בלבבות האבות, לחנך דור ישרים דור
 דעה את תוה"ק, ולחפש אחרי אמצעים נכונים אשר ימצאו מסלות
 בלבבות האבות לחבב עליהם את תוה"ק ללמדה את בניהם. כמה
 רפיון רוח נראה ברבנינו מאורינו, לטובת היהדות בכלל; האם
 צעדו צעד מה קדימה בדבר אסיפת הרבנים אשר קול הקורא
 לבוא אליי ולהתאסף מנסר ברקיע העתונית? הן מאסיפת רבנים
 כזאת יכלנו להרויח הרבה לטובת היהדות בכלל ולטובת ספרותנו
 ושפתנו בפרט, כי תשועה ברב יועץ, ויכלו למצוא אמצעים הרבה
 אשר בימים האחרונים נהרסו כמעט עד היסוד בהן ואך ורק ביד
 אדירי התורה וקברניטיי להחזיק את ספינת היהדות המזובעת במים
 עזים ולהזקק כן תורן תוה"ק למען תהי' לנש לעם הישראלי ללכת לאורה.
 החובה אי"כ רובצת על כל גדולי ישראל, מאורי הכמניי
 וסופריי לדבר השכם ודבר לעורר לתחי' את אסיפת הרבנים כי
 תצא ממחשבה — לפועל כי ממנה נוכל לקוות גדולות ונצורות
 לחיזוק בית ישראל ולטובת תוה"ק וספרותה.
 סמריא, ר"ח זיו תרס"ג.

אברהם אפפעלגריין.

שירים

אינני יודע ע.

אינני יודע, אקרא מדור דור,

כה יתאונן ישראל הבן הבכור —

(*) נשלח לנו מהרה"ח ב"י מרת' יהודא ליב ליטוואק, נ"י מלכות.